

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | שנה שמינית - ה'תשפ"ה | גליון 408

עקב | מעלת וכח מצות ברכת המזון

מסירות אל הנפש

שביבי אור בפנימיות, חסידות וקבלה
מתורת אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

עפ"י שיעורי בנו וממשיך דרכו הגה"צ
מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א

גליון זה הוקדש ע"י משפחת חג'ל הי"ו
לשפע ברכה, הצלחה וישועה בגו"ר.

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

1. עוז רוח יהודי
3. השתלשלות ימי הגלות
7. אתה והכלב שוים!
9. אחד היה אברהם
13. איסור ושמו 'חנופה'
17. אסור להתייחס בסלחנות!
18. הנדרש - 'ציבות נפשית'
22. החנף - נצרך לבריות!
23. הוא הנותן לך כח לעשות חיל
25. מעלת ברכת המזון
27. העולה מן האמור להלכה ולמעשה

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המוא"ר לארץ

הדפסת והפצת ספרי מוריש ורבינו הרב יוסף מייכאל אברהם זצ"ל

08-37-40-200/*2910 ☎ הקציר 666 ת.ד 345 נתיבות 771301

office@h-l.org.il @ 077-223-1130 📧

www.hameir-laaretz.org.il 🌐 המאיר לארץ 📺

054-26-380-26 📞 08-649-9859 📞 08-930-1335 ☎

לקבלת 'רגע של אור'

קו 'המאיר לארץ'

בית ההוראה - עהרת הבית

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת עקב

עוז רוח יהודי

אך לאחר שעה של המתנה, החל כל המטוס לרעוש ולגעוש, 'למה מתעכבים? למה לא זזים?'

ולפתע נשמע קולו של הקברניט: רבותי הנכבדים, אנו מתנצלים על העיכוב, אך מטוסו של הנשיא צפוי לנחות בכל רגע על פני השדה, ועד שהנשיא לא יעזוב לחלוטין עם פמלייתו את שטח שדה התעופה אסור לכל מטוס אחר להמריא או לנחות...

וגם אין שום אפשרות, לפי החוק, לרדת מהמטוס. לאף אחד בעולם!

הקברניט סיים את דבריו והלב שלי החל לפעום בחוזקה: 'שבת! עוד מעט שבת!'

המחשבות סערו, אך לא מצאתי שום פתרון ממשי... אך לאחר שחלפה כמעט שעה, הבנתי שאם לא אקום ואעשה מעשה בוודאי אחלל את השבת...

ולפתע צץ במוחי רעיון: התקף לבי! כמובן!...

סיפר יהודי נכבד החפץ בעילום שמו:¹

היתה לי אסיפה חשובה שהייתי צריך להשתתף בה ביום ששי בבוקר בשיקאגו שבארה"ב, והזמנתי טיסת חזור לביתי שבניו יורק, באופן שיהיה לי מספיק זמן להגיע לביתי לפני כניסת שבת, ועוד להספיק את ההכנות האחרונות לשבת.

ישבתי במטוס האמור להמריא לניו יורק, והמתנתי כמו כולם.

רק כעבור חצי שעה (מהזמן המתוכנן) החלו גלגלי המטוס להתגלגל אבל עדיין לא נלחצתי מכך כי לקחתי זאת בחשבון.

אבל כשהמטוס יצא מהשדה וכמעט הגיע למסלול ההמראה, הוא נעצר!

שיערתי בדעתי שעליו לחכות לתורו להמראה, ושוב - עדיין לא נלחצתי, והמשכתי ללמוד בגמרא שהיתה מונחת על ברכי.

מעין החכמה

1. **הובאו** דבריו בעלון 'קנין תורה' (לך - תשע"ט).

הרופא הביט בו במבט נוקב, ואמר:
'אתה לוקח אחריות על
חייך?'... וזה כבר הספיק בשבילו!...

החזקתי בחבילה שלי, כאשר שני
דיילים הורידו אותי בכסא,
והרופא הסיע אותי במהירות גדולה
ליטרמינל, שם כבר חיכה אמבולנס.

ברגע שנכנסנו לטרמינל, זרקתי את
השמיכה מעלי, קפצתי מהכסא
גלגלים, והתחלתי לרוץ, שתוך כדי כך
אני אומר: תודה רבה! אני מרגיש טוב
מאוד!... ונעלמתי.

שלוש דקות לפני כניסת שבת דפקתי על
דלת ביתו של חברי המתגורר
בשיקאגו, ונכנסתי. חברי שמח מאוד על
מצות הכנסת האורחים שהזדמנה לפתחו,
והוא כיבדני מאוד במשך כל השבת.

במוצאי שבת עלייתי לטיסה הממריאה
לביתי...

למחרת ניגשתי לרב בית הכנסת
וסיפרתי לו את כל מה שעבר עלי.

שנה חלפה מאז. ויום אחד הופתעתי
לראות את הרב מגיע לביתי.

הוא נכנס ואמר: אתה חייב לשמוע!

הייתי זקוק לבדיקת רופא, והלכתי
לקופת חולים. אך הרופא
הקבוע נעדר, ובמקומו היה רופא מחליף.

הנחתי את החבילה שלי בין ברכי והתחלתי
לזוז ולגנוח על מקומי. האיש
שלידי נבהל והזעיק מיד את האחראי.

מה קרה לך אדוני? - הוא שאל בדאגה.
לפתתי את החזה וניסיתי להיזכר
בסימנים מפחידים של התקף
לב: 'יש לי לחץ בחזה...' גנחתי - 'וכאב
בזרועי השמאלית'...

מיד שמעתי ברמקול: אם יש רופא
במטוס בבקשה לגשת מיד!

לפני שהספקתי להוציא עוד גניחות, ראיתי
גבר שרכן מעלי והוציא מיד את
הסטטוסקופ והיטה אזניו לדפיקות שבלבי.
'יש לאדם זה התקף לב!' הכריז בבידור. עד
שכמעט פרחו נשמת... אולי באמת!...!

הוא חייב להגיע לבית חולים מיד! תביאו
לכאן אלונקה או כסא גלגלים או
שלא אהיה אחראי על חייך! - פסק הרופא.

שכבתי תוך כסיד! חשתי אימה וחרדה
אמיתיים, מה הוא גילה על מצב
הבריאות שלי שאינו ידוע לי?... לאחר
כמה רגעים מצאתי את עצמי בכסא
גלגלים, מנסה להיזכר לגנוח מדי פעם.

אין מצב שאוכל לשלוח אותו לבד -
הודיע הרופא המסור - 'עלי לקחת
אותו לבית חולים'.

'אבל...' - ניסה האחראי לסרב.

אזל לחלוטין מפניו, עד שחשבתי שאולי באמת גרמתי לו התקף לב...

עמדתי בתוקף על כך שעלי להתלוות אליו לבית החולים, ואם לאו, הם יהיו אחראים אם ימות...

כאשר הגענו לשדה התעופה הוא קם מהכסא וברח, ואני התמלאתי בשמחה... כי לא היה בדעתי להגיע לבית חולים עם אדם בריא...

הוא ברח מבעד לדלת הראשונה ואני מבעד לדלת השניה...

וברוך ה' - סיים הרופא את סיפורו - זכיתי לשמור על השבת!²... (עכ"ל מספר הסיפור).

שני היהודים הללו, המספר והרופא, התנהגו כמו שיהודים צריכים להתנהג. וכבר מצאנו שכך התנהגו בזמן הנביאים...

מכיון שהייתי אחרון לאותו יום, אותו רופא פתח אתי בשיחה, ותוך כדי כך סיפר לי בהתרגשות:

לפני שנה, ביום ששי הייתי אמור לטוס לניו יורק, אך מכיון שהנשיא היה אמור לנחות, עיכבו את כל הטיסות.

הלב שלי צנח, תיכף שבת! מה אעשה?!

ואז, בהשגחה נפלאה שמעתי קריאה לרופא. או קיי, חשבתי בלבי - אולי נתקעתי כאן כדי להציל חיים?! אולם כאשר בדקתי את החולה, יהודי חבוש מגבעת, בשנות החמישים שלו, הבחנתי מיד שהוא משחק, אבל זאת היתה ההזדמנות שלי להנצל מחילול שבת!...

הכרזתי מיד שיש לו התקף לב והאיש כמעט התעלף מפחד... הצבע

השתלשלות ימי הגלות...

בסופו של דבר, נתן ה' ביד נבוכדנצר את יהויקים מלך יהודה ומקצת כלי בית המקדש, והוא הגלם לבלל.

בשנת אחת עשרה למלכות יהויקים מלך יהודה, עלה נבוכדנצר מלך בבל למלחמה, ויָצַר על ירושלים...

מעין החכמה

המזמינות את התושבים לבוא לקבלת הפנים המפוארת שתיערך לכבוד בואו של הנסיך פוטומקין, איש סודה של הקיסרית, הרי על היהודים הוא אוסר לבוא.

המושל אף הזהיר, כי אם יעזו יהודי כל שהוא להופיע במקום, ישסה בו את כלבי החצר.

2. וזה מזכיר לנו סיפור נוסף (שיחת השבוע - גליון 296):

פרנסי קהילת שקלוב התכנסו לאסיפה דחופה כשרוחם נסערת. זה עתה נמסרה להם פקודה מאת מושל שקלוב, כי אף על פי שברחבי העיר פורסמו מודעות

מעין החכמה

כעת נחסמה בפניהם גם דרך זו. חוצפתו של הגנרל לא ידעה גבול, הוא החליט פשוט למנוע מהם בכח להיפגש עם הנסיך!

בעיר שקלוב היה יהודי ושמו נחום שרעייתו נהגה לכנותו 'ביש גדא', משום שכל מה שעשה לא צלח בידו. עם זאת היה איש שמח ועליז בטבעו, מעולם לא נראתה על פניו כל דאגה. בעצם הוא היה בר אוריין וירא שמים אבל בני עירו הכירו אותו יותר בזכות האמרות השנונות שהיו שגורות על פיו, לכן זכה לכינוי 'נחומ'קה לץ'.

בשעה קשה זו, כאשר פרנסי הקהילה ישבו על המדוכה, עלה לפתע בראשו של ראש הקהילה שמו של נחומ'קה לץ. צריך היה למצוא דרך בלתי שגרתית להגיע אל הנסיך ולמסור לו את כתב התלונה. מי יכול להתאים לכך, אם לא נחומ'קה, שבראשו מתרוצצים תמיד רעיונות שונים ומשונים.

בשעת לילה מאוחרת התייצב נחומ'קה על מפתן ביתו של ראש הקהל. בתחילה נרתע מהענין המסוכן. היה ברור שאם יתפס על ידי הגנרל, יהיה זה סופו. אבל לאחר מחשבה צץ רעיון במוחו, הוא עזב את הבית כשתחת מעילו טמונה מגילת הטענות שהוכנה עבור הנסיך.

הגיע יום הביקור. המוני בני העיר הגויים הריעו לכבוד הנסיך פוטומקין בכניסתו לעיר. הנסיך, שהיה איש ישר וטוב לב, השיב להם בנפנופי יד חביבים. את הנסיך קיבל בכבוד רב הגנרל הרשע וכרכר סביבו בחנופה רבה. הוא נתן את ידו מתחת זרועו של הנסיך והובילו אחר כבוד לארמונו.

הדברים התרחשו לפני כמאתים וחמישים שנה, בתקופת הקיסרית הרוסית יקטרינה השנייה.

הקיסרית שהכירה בחוש המסחרי המפותח של היהודים, העניקה להם, בשונה מקודמיה, חופש מסחר מסויים, וזאת כדי שהיא תרויח מכך.

גם יהודי העיר שקלוב נהנו מכך, עד שיום אחד התהפך המצב.

הקיסרית מינתה למושל העיר, גנרל צבאי אחד. גנרל זה היה אדם מושחת ורע לב, ושונא ישראל אמיתי בכל אבריו וגידיו.

למרות שלא היה בידו לנשלם בבת אחת מכל זכויותיהם ומן המעמד שהספיקו לבצר לעצמם, הוא החל לעשות זאת אט אט...

הוא נהג ביהודי עירו בבוז ובלעג, הצר את צעדיהם, הטיל עליהם מסים שונים, והושיב אנשים בכלא על לא עוול בכפם...

כל נסיונותיהם של היהודים לרצות אותו ולפייסו עלו בתוהו. תקותם התעוררה כאשר נודע להם על בואו הקרוב של הנסיך פוטומקין. לנסיך היתה השפעה רבה על הקיסרית, ויהודי שקלוב ביקשו לנצל הזדמנות זו כדי לשטוח לפני הנסיך את מנת היסורים שהם סובלים מהגנרל המרושע.

הם כבר טרחו והכינו מגילה מרשימה ומנוסחת היטב שבה פירטו את כל התעללויותיו של הגנרל ביהודים, וביקשו מן הנסיך להפעיל את השפעתו למענם. אבל

אֲשַׁפְּנוּ קיים את מאמר המלך והביא אל הארמון קבוצת ילדים ובתוכם היו ארבעה ילדים, והם: דְּנִיָּאל, חֲנַנְיָה, מִישָׁאֵל, וְעֶזְרָיָה.

ובגמרא הקדושה (סנהדרין צג:) פירטו את היחוס שלהם, וכך אמר רבי שמואל בר נחמני: דְּנִיָּאל - מבני יהודה. חֲנַנְיָה, מִישָׁאֵל, וְעֶזְרָיָה - משאר שבטים. **הילדים** הללו גדלו בבית המלך, ואט אט תפסו מעמד נכבד... והחיים המשיכו לסעור...

נבוכדנצר פנה לְאֲשַׁפְּנוּ רב סְרִיסִיו ואמר לו:

היהודים הם חכמים, ואני חושק שיהיו לי כמה יועצים יהודים, ולכן אבקש ממך: "לְהָבִיא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִזְרַע הַמְּלוּכָה וּמִן הַפְּרָתִימִים, יְלָדִים אֲשֶׁר אֵין בָּהֶם כָּל מוֹם, וְטוֹבֵי מְרָאָה, וּמִשְׁפִּילִים בְּכָל חֻקֵּיהֶם, וְיָדְעֵי דַעַת, וּמִבְּנֵי מִדְּעָה, וְאֲשֶׁר כָּח בָּהֶם לְעִמּוּד בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ, וְלִלְמַדְם סֵפֶר וְלָשׁוֹן כְּשָׂדִים" (דניאל א, ג-ד)...

מעין החכמה

ובדבריו, התכופך ארצה ונופך בידיו כמחפש אחר המילים שנעלמו.

הנסיך הביט באיכר המזור, ספק בתדהמה ספק בשעשוע. הוא הביט בעיניו שנראו לו חכמות לְמַדִּי.

'בוא עמי' - קרא לעברו, והוליד אותו אחריו אל חדר עבודתו. שם, באין איש עמו, שאלו לרצונו. שם גילה האיכר את זהותו האמיתית. הוא הסביר מדוע לא נראו היהודים בקבלת הפנים, והושיט לנסיך את מגילת התלונות של בני הקהילה.

הנסיך הביט כל העת בנחומ'קה לץ, כשחיוך מרחף על שפתיו. הוא בהחלט נהנה מתחפושתו. 'אעשה כל מה שביכולתי', הבטיח.

לא חלף חודש ימים, מאז ביקורו של הנסיך פוטומקין בשקלוב, והרווחה שבה ליהודי העיר - הגנרל הודח ממשרתו.

הטקס הרשמי הסתיים. עתה בא תורם של בני העיר. הם חלפו על פני הנסיך, וכל מי שהציקה לו בעיה כל שהיא, שטח אותה לפניו. בני לווייתו של הנסיך רשמו לפנייהם את כל הפניות, כדי שהנסיך יוכל אחר כך לטפל בהן.

בסוף התור עמד איכר כפרי, עטוי פָּרוֹה עבה. לרגליו נעל מגפים מרופטים. אך בידו החזיק שקיק ובו זוג נעלים חדשות. כשנכנס לארמון, החליף את המגפים בנעלים החדשות, כשפניו מביעות טיפשות תמימה של איכר.

הוא עמד בצד בהכנעה רבה, כמי שיודע את מקומו. רק לאחר שעברו כל האנשים, העז לגשת אל הנסיך שישב ולצידו הגנרל.

'מה שאלתך ובקשתך?' שאל הנסיך.

'הבאתי כתב בקשה' - אמר האיכר, והושיט לנסיך מעטפה חתומה. הנסיך פתח את המעטפה ומצא בה נייר חלק!

'אוי ואבוי' - זעק האיכר, 'כל המילים פרחו לפתע מן הנייר!'

גילוי הסוד הזה, כדי שלא יאבדו דניאל וחבריו עם שאר חכמי בבל...

ויגלה הסוד לדניאל בחלום בחזיון לילה... למחרת בא לנבוכדנצר ואמר לו: אתה המלך ראית בחלום, פסל גדול שניצב על בסיס, והיה הפסל זוהר ביותר, ומראהו נורא. ראש הפסל היה של זהב טהור, חזהו וידי - כסף, המעיים והירכיים שלו - נחושת, שוקיו - ברזל, רגליו - חלקן ברזל וחלקן חרס.

התבוננת מהופנט במראה הזה, ולפתע... נעקרה אבן מעצמה לא בידי מישהו, ואותה האבן היכתה את הפסל על רגליו העשויות ברזל וחרס, ומעכה אותם. ואז נמעכו יחד הברזל, החרס, הנחושת, הכסף והזהב, והיו כמוץ מגורן בקיץ, ותשא אותם הרוח ולא נשאר מהם שריד! **והאבן** אשר היכתה את הפסל היתה להר גדול, ותמלא את כל העולם.

זהו החלום! וזה פתרונו:

הפסל הזה מקפל בתוכו את כל המלכויות העתידים לעמוד עד ימות המשיח.

אתה - נבוכדנצר - ראש הזהב של הפסל אשר ראית, וכשם שהראש נעלה על כל הגוף והזהב נעלה מכל מיני המתכות כך אתה במלכי הארץ, שהרי

ויהי היום³ ויחלום המלך נבוכדנצר חלומות ותתפעם רוחו ותידד שנתו מעיניו ורוחו נדכאת. ויהי בבוקר וישכח המלך את החלומות ויעציבהו דבר זה מאוד מאוד ויאמר המלך לקרוא לחרטומים, לאשפים, למכשפים ולכשדים. הם הגיעו ועמדו בחשש...

נבוכדנצר סקר אותם בעיניו הרעות, ובקול חלוש ומאיים סינן: חלמתי חלום ושכחתי אותו, אני רוצה שתספרו לי את החלום שחלמתי...

צמרמורת עזה חלפה בגב העומדים, צינה של רגע: אדוני המלך, אמור לנו את החלום ואנו נפתור לך אותו.

ויען להם המלך: פקודה יוצאת מלפני, אם לא תגידו לי את החלום ופתרונו, יבתרו אתכם לחתיכות ובתיכם יהפכו לאשפתות ושממה...

וכך היה. נבוכדנצר גזר דין מוות על כל חכמי בבל...

דניאל שמע את הגזירה, וביקש להיכנס אל המלך, כשנכנס אמר למלך: המתן לי עד הבוקר ואומר לך את החלום ופתרונו...

וילך דניאל לביתו ויספר את הדבר לחנניה, מישאל ועזריה חבריו, כדי שיבקשו כולם רחמים מלפני ה' על

מעין החכמה

3. לשון ספר אוצר אגדות נ"ך (חלק ב - עמוד רפט), לגאון רבי ישראל יעקב קלפהולץ זיע"א.

ובימיהם של המלכים האלו יקים אלקי השמים מלכות אשר לעולם לא תישחת, ומלכותה לא תעבור מידה לעם אחר. והיא מלכות ישראל על ידי המלך משיח, והיא תמצעך ותשמיד את כל המלכים הללו, והיא תתקיים לעולמים! וזה מה שראית, שמן ההר נעקרה אבן מעצמה, ולא בידי אדם, והיא מעכה את הברזל, הנחושת, החרס, הכסף והזהב...

אדוני המלך, דע לך כי הא"ל הגדול הודיע למלך מה שיהיה בעתיד. ואמת הוא החלום ונאמן פתרונו.

רוחו של נבוכדנצר נרגעה. אך לא לזמן רב. 'מה?! היהודים עתידים לשלוט על כל העולם. לא יקום ולא יהיה! אני כבר אדאג להכשיל אותם בחטא גדול ונורא, שימנע מהם מלהגיע אל גדולתם המובטחת'...

אלקי השמים נתן לך מלכות חזקה, תקיפה וחשובה. וכל המקומות אשר גרים בהם, בני האדם, חיות השדה ועוף השמים, נתן ה' בידך והשליט אותך על כולם.

ואחרי שתמות תעבור המלוכה לבניך. ואז היא תלקח מהם ותעבור לידי פרס ומדי, והם נמשלים לכסף.

המלכות השלישית נמשלה לנחושת והיא מלכות יון...

והמלכות הרביעית תהיה תקיפה כברזל, כפי שהברזל מועך ומחליש כל מיני מתכות, כך תהיה הממלכה הזאת שתמצעך ותרוצץ את כל העמים.

ומה שראית הרגלים והאצבעות, חלקם חרס מעשה יוצר וחלקם ברזל, זהו משום שהמלכות הזאת תהיה מלכות מפולגת...

אתה והכלב שוים!

הכפופים למרותי, היאספו ובואו לבקעת דורא וחלקו את הכבוד הראוי לצלם (פסל), והממרה את פי לבלתי השתחוות לאלילי - אחת דתו למות!

ודבר המלך הגיע לכל עיר וכפר וימהרו כל יושביהם להתכנס בבקעת דורא ולכרוע לפסל מיראתם את נבוכדנצר...

נבוכדנצר קרא⁴ לאומנים עושי המלאכה וַיִּצְוֵם: בְּנוּ לִי פֶסֶל שְׁשִׁים אִמָּה אֹרְכוֹ וְשִׁשִּׁים אִמָּה רֹחְבוֹ (אִמָּה הִיא אַרְבָּעִים וְשִׁמוֹנֶה סֵנְטִימֵטְרִים), וְהַעֲמִידוּ אוֹתוֹ בִּבְקַעַת דּוֹרָא.

ויכריז נבוכדנצר בכל ממלכתו לאמר: כל בני עמי ובני העמים

מעין החכמה

4. **המשך** לשון ספר 'אוצר אגדות הנ"ך' (שם - עמוד רצ).

לכפור בהקב"ה, אתה נבוכדנצר והכלב שוין... (מדרש תהלים, מזמור כח - אות ב).

ויחר אף נבוכדנצר, בראותו כי עומדים הם בַּמִּקְדָּשׁ ויצו על עבדיו: מהרו והסיקו אש גדולה וחזקה בכבשן והשלכתם אליו את היהודים הממרים האלה למען ישמעו כולם וייראו!

והסוף ידוע: הם הושלכו לכבשן האש - ויצאו משם שלמים ובריאים, ואפילו ריח של אש לא נדבק בבגדיהם!

כאשר למד רבי יוחנן (מגילה יג.) את הפסוק הזה: **אֵיתִי גְבִרִין יְהוּדָאִין**, נתקשה: מדוע קרא להם 'יהודים', ששם זה מתאים לבני שבט יהודה, ואילו חנניה מישאל ועזריה באו משאר שבטים? (כמבואר לעיל).

ותירץ: שהשם 'יהודי' הוא שם כללי לכל בני יעקב אבינו. והטעם לכך כי פירוש התואר 'יהודי' הוא 'כופר בעבודה זרה' -

ומכיון שכך, כל מי שכופר בעבודה זרה, ולא מתרגש משום אדם או 'חוק אנושי' המפריע לו בקיום רצונו יתברך - נקרא 'יהודי'!

שלושה נערים, מבאי בית המלך: חֲנַנְיָה, מִישָׁאֵל, וְעֶזְרִיָּה שמעו את הגזירה החדשה, לקחו משרוקית ושרקו...⁵

ויוגד למלך בבל כי שלשת הנערים - חנניה מישאל ועזריה, ממאנים לציית לפקודתו לעבוד לצלם.

וכך נאמר: **"אֵיתִי גְבִרִין יְהוּדָאִין דִּי מְנִיתָ יְתָהוֹן עַל עֲבִידַת מְדִינַת בָּבֶל... גְּבַרְיָא אֱלָף לֹא שָׁמוּ עֲלֵהּ** (תרגום: האנשים האלה לא שמים עליהם!)", (דניאל ג, יב)...

נבוכדנצר קרא להם ושאלם: למה זה תעברו על מצותי? האם לא כך צִוְּכֶם אלקיכם שתשמעו לקול המלך המשעבד אתכם ותמלאו אחר דבריו?

ויענוהו לאמר: **כל אשר תאמר אלינו נעשה, וכל מסים וארנוניות שתטיל עלינו נשלם בשמחה כדי לקיים דברי הקדוש ברוך הוא, אולם לאלהיך לא נעבוד, ולצלם הזהב אשר העמדת לא נכרע ולא נשתחוה. אף אם תנבח עלינו ככלב ותצרצר כצרצר ותתמלא עלינו חימה כנאד נפוח - איננו שומעים לדבריך!** ובסגנון אחר:

אמרו לו: אם לטסין אם לארנוניות כל מה שאתה גוזר אתה מלך עלינו. אבל

מעין החכמה

5. **דניאל** לא היה באותו זמן בבבל, ובגמרא הקדושה

5. **דניאל** לא היה באותו זמן בבבל, ובגמרא הקדושה

ולכן נקראו חנניה מישאל ועזריה בשם **ובאמת** שכבר מצאנו שכך התנהגו **"יהודים"** אברהם אבינו...

אחד היה אברהם

כולם, להתאחד עם העבודה זרה באמת ובנפש חפצה... עד שזה נעשה כ'חוק' אנושי - 'עבודה זרה זו התכלית'!

לתוך האפלה הנוראה הזו, חושך כפול ומכופל, נולד אברהם אבינו.

אברהם החל להסתובב בעולם ולהתבונן... ומתוך ההתבוננות שלו זכה שנתגלתה לו מציאות הבורא. ומאותו רגע, איבד כל ה'חוק' האנושי את המשמעות, והוא החל להילחם בו בכל כחו!⁶

והעלמת עינו של אברהם אבינו מהחוק האנושי, הוא פסוק מפורש, שנאמר: **"אֶחָד הָיָה אֲבֹרָהֶם"** (יחזקאל לג, כד); **וביאר** הגה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע" (ליקוטי מוהר"ן - תניינא, השמטה), וז"ל:

'אֶחָד הָיָה אֲבֹרָהֶם' - שאברהם עָבַד השם רק על ידי שהיה 'אֶחָד', שחשב בדעתו שהוא רק יחידי בעולם, ולא

אלפיים השנים הראשונות של העולם היו שנים אפלות וחשוכות מאוד! כל בני האדם שחיו אז, נהו אחרי עבודת אלילים. וכמו שתיאר לנו זאת הרמב"ם (הלכות עבודת כוכבים פ"א ה"ב), וז"ל:

ועשו צורות (פירוש: פסלים) בהיכלות, ותחת האילנות, ובראשי ההרים, ועל הגבעות, ומתקבצין ומשתחווים להם, ואומרים: זו הצורה מטיבה ומריעה, וראוי לעובדה וליראה ממנה...

ונמצאו כל עם הארץ הנשים והקטנים אינם יודעים אלא הצורה של עץ ושל אבן, וההיכל של אבנים, שנתחנכו מקטנותם להשתחוות לה ולעובדה ולהישבע בשמה... (עכ"ל הרמב"ם).

המצב הנורא הזה היה ההתחלה של ההתדרדרות, אך לאחר כמה שנים, הלך המצב והחמיר עוד. המלך נמרוד הצליח לגרום לכל בני העולם,

מעין החכמה

הארגון שהקים 'חסד לאברהם', פעל לטובת אלפים אשר היו זקוקים לעזרה באותו הזמן, ותחת השגחתו והדרכתו של בנו ויורשו, רבי ישראל אברהם פורטוגל, סייע ליהודים שהגיעו מעבר למסך הברזל ומאיראן,

6. האדמו"ר מסקולען, רבי אליעזר זוסיא פורטוגל זצ"ל, היה מפורסם באהבת ישראל העצומה שלו. לאחר מלחמת העולם השנייה אימצו הוא ואשתו בעצמם כמאתים ילדים ודאגו לצרכיהם הפיזיים והרוחניים.

ושאר המונעים, רק כאילו הוא אחד בעולם, וזהו: 'אֶחָד הָיָה אֲבָרְהָם'.

הסתכל כלל על בני העולם, שסרים מאחרי ה' ומונעים אותו, ולא על אביו

מעין החכמה

עשרות שנים, כשהתכתב עם אותם יתומים, הוא מכנה אותם: "ילדי".

והיה דוגמא ומופת לארגונים נוספים שעסקו באותו התחום.

במשך הזמן, ראה הרבי לנכון להעביר את משפחתו בת מאתים הילדים לבוקרסט, בירת רומניה. שם פתח מעון גדול עבור יתומי המלחמה, והמשיך - ביחד עם אשתו הרבנית - במעשיו הכבירים, טיפח וריבה את הילדים הרכים, בנה את נפשם השסועה, איחה את הקרעים ושיקם את הלבבות הנשברים. הוא נקשר אל הילדים בעבותות אהבת אמת, והם השיבו לו אהבה בשפתם המיוחדת, נעדרת החנופה והשקר.

באמתחת כתביו של הגה"צ רבי משה רוזן זיע"א - הרב הראשי לרומניה נמצא הסיפור הבא (הובאו דבריו ב'המבשר התורני', גליון 33 - עמוד כג):

מלחמת העולם השנייה הסתיימה, אבחת שכול, יתמות ואבדן נשמעה מערבות טראנסניסטריה. גיא הריגה וצל מוות לרבבות יהודים, שנפחו את נשמתם ברעב ובצמא, מתוך אותו 'בית קברות ענק' צצו ועלו ניצנים, מאותם אלפים ורבבות שהיו ואינם עוד, ילדים רכים, שנולדו אל תוך המוות, אט אט שבו מן הגולה הדוויה. אך 'שבו' אינו הביטוי ההולם, שכן ליתומים מסכנים אלו לא היה, לכאורה, לאן 'לשוב'...

אולם בשנת תש"ח, העיבו עננים שחורים על הרבי ויבניו. המשטר הקומוניסטי הארור הכריז על הלאמת כל בתי הספר והמוסדות הקהילתיים. ברשעם חפצו ל'האיר' את נשמות הילדים ולחנכם על אדני השויון, לאורו של הצורר סטאלין ימ"ש.

כאן על רקע איום ונורא זה, הופיע הצדיק מסקולען כמלאך מושיע. אם כבר במשך שנות המלחמה, תחת אפס של הצוררים, הכביר פעלים לעזרה וסעד לשארית הפליטה, הרי עתה עם שוך המלחמה הנוראה ותחילת השתקמותם של הפליטים, נתגלה הרבי בשיא יפעתו ועוצמת מסירות נפשו.

'לא יקום ולא יהיה!' - הכריז הרבי, קָבֵל עִם ועדה. ילדי צריכים לאכול אוכל כשר, לשמור שבת ולהתחנך כיהודים טובים, להמשיך את המורשת שחפצו הרשעים לגדוע, ואתם תחפצו להוציאם לשמד? היו לא תהיה!

ללא כל בסיס כלכלי, ללא כל חסות של גוף או גורם, ליקט הרבי את הילדים הרכים אחד אל אחד, הביאם אל ביתו בהצהירו בפניהם, באומר ובמעש: מהיום והלאה אני אביכם! לא היתה זו אמירה נאה גרידא, על מנת להרגיע או לעודד, הרבי התכוין לכך במלוא הרצינות. גם כעבור

החלה מלחמה, מלחמה של ממש. לכאורה, הכחות אינם שקולים. יהודי בודד ניצב בגפו מול סוללת המשטר והממשל. אולם, כאשר יהודי זה דבק בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בבורא עולם, שונים הם פני הדברים...

כאשר ראו השלטונות כי בטוב לא יוכלו להסתדר עם הרבי העקשן והשמרן,

מעין החכמה

הרימו ידים נוכח הילדים העקשניים ו'המרדניים'. החזית עברה לכיוון אחר. הרבי נעצר... הצדיק התמים, הושם מאחורי סורג וברית. סוללת עסקנים ורבנים ניסו להכביד פעלים, להפעיל לחצים על גורמים שונים. הרב הראשי לרומניה - רבי משה רוזן - הגיש תזכיר בקשה לסגן שר הפנים הרומני. כעבור שבועות מספר, הוא נקרא על ידי 'ראש הוועד היהודי הדמוקרטי' (ארגון דומה ליבסקציה הרוסית הנודעת לשמחה), יהודים שהפנו עורף לעמם ושיתפו פעולה עם הממשל הקומוניסטי, וכך אמר לו: עשית טעות גדולה, התערבת בענין פנימי חמור ורגיש. דע לך, הוסיף בנימת שנאה: הרב פורטוגל לא יראה עוד את אור היום...

אולם, כשחזר הרב הראשי לביתו, קידמה אותו שיחת טלפון מפתיעה: 'כאן אליעזר זוסיא פורטוגל'... הרב היה המום, 'שוחררתי ב"ה לביתי, רציני להודות לך על מה שעשית למעני'...

'הלחם' השחור שקיבלנו, הציל אותי ממוות ברעב', סיפר הרבי על הישרדותו במעצר, בעוד שאוכל כשר לא הורשו להעביר אליו. 'אבל רזיתי כל כך, עד שהם הזעיקו רופא שבידוק אותי. הרופא החליט לקנות עבורי - מן מעט הכסף שנמצא בכיסי בעת המעצר - מחצית הקילו ענבים. זה היה דבר נפלא, מחסד ה' ורחמיו עלי! - ומדוע כה הפליא הרבי המיוסר את אשכולות הענבים שקיבל.

'הגע' בנפשך', המשיך הרבי וסיפר, הנה בליל שבת קודש יכולתי לקדש על מנת הלחם השחור שקיבלתי, אבל במוצאי שבת לא היה לי על מה להבדיל, והנה הענבים הללו הצילוני! סחטתי אותם והבדלתי על היין!

עירבו את זרעות המשטרה אשר לא שעו לקול בכיותיהם של היתומים הרכים, שזה לא מכבר סיימו לִבְכּוֹת את הוריהם, העלו אותם השוטרים באכזריות חסרת מעצורים על משאיות, והעבירום כולם כאחד אל בנין אחר. 'כאן תתחנכו כבני אדם!' סיננו לעברם בשנאה יוקדת. הילדים רוכזו באולם גדול, בהמתנה לסיווגם בין המוסדות הממלכתיים.

כעבור שעה, נכנס מנהל בית היתומים הממשלתי, על מנת לסקור את 'חניכיו' החדשים, ולתדהמתו לא היה קץ. הוא נותר רגעים מספר כהלום רעם, ניצב על עומדו כאשת לוט:

האולם היה ריק... איש לא ידע כיצד ואיך, אך המציאות היתה חזקה מכל דמיון: הילדים אינם...

שוב הוזעקו כחות משטרה מוגברים, שהחלו ב'מסע ציד' - כפשוטו. בין הככרות והרחובות הסואנים ובסמטאות הצרות, במבואות אפלים ובמרתפי טחב, בגינות הציבוריות ובחצרות, נאבקו שוטרים עם יְדוֹת ילדים שיללו בקולי קולות: אנו רוצים להישאר יהודים!...

הדבר היה לפלא עצום, ילדים רכים שאין להם מאומה בעולמם, מסרבים להיכנע לשוטרים מאיימים, הכל בגלל נאמנותם לה' ולעבדו - 'אביהם' הצדיק הרחום, בו ראו את כל ישותם ומהותם. האהבה העצומה והמסירות חסרת הגבול שהרעיף עליהם הרבי ברחמיו - ניטעו בהם כיתדות, שאף רוחותיו הסוערות של הממשל והמשטר הרומני, לא יכלו להן.

המשטרה יצאה וידה על התחתונה. השוטרים נראו מגוחכים והם

מעין החכמה

הניגון החל ממלא את כל ישותי, 'כל עֲצֻמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה'. החוקר הטיח את שאלותיו - ואני לא קלטתי מילה מדבריו. הוא הרגיש שאינני מקשיב לו וגער בי, וככל שהוא צעק יותר, כך יראתי שהנני עומד לאבד את הניגון, נאחזתי בו ביתר שאת והתרכזתי בו בכל נימי נפשי...

החוקר החל חובט בי בעוז, ומרט את פאותי בזעם. חששתי שמא הכאב ישיכח מלבי את הניגון, ולכן בכל ישותי הייתי לאחד עם הניגון, מילותיו ומשמעותו, עם האמונה והאהבה לה' הטוב.

לשוא נתעופפו המהלומות, לחינם זרם הדם על פני. שאגות הצורר אבדו אל מול התרוממות הנפש שאפפה אותי. הניגון ניצח את החוקר...

בפשטות האופיינית לו, סח הרבי את הדברים, ופשטותו הוסיפה אור ללפיד האש הבוהק שניבט מכל תנועה ומילה שלו. לפיד בוהק באש של אמונה יוקדת, של אהבה ללא מִצְרִים לה' ולעם קרובו...

האלקים שהחוקר סירב להאמין בו, עמד לימין אביון והושיע משופטים את נפשו. והניגון המשיך להתנגן ולנגן, ועדיין הוא מנגן ויד ה' עליו, ועל אלפי החוסים בצילו...

רגש האמונה הוא תכלית האיש היהודי, ומדובר על רגש אמונה אמיתי שמתבטא בשמיעה לקול ה', ובשירה והודאה לה' על הטוב שגומל עמו, ועם השירה הזאת צריך ללכת ולצעוד...

אלו היו דאגותיו - ושמוחותיו של הרבי מסקולען במעצר הרומני האכזר.

הרבי ממשיך בפעליו הכבירים, המשטר ואיומיו בעיניו כקליפת השום. מסייר בכל רחבי רומניה, מעודד ומחזק, מלבה את הניצוץ היהודי בניגוניו הנפלאים הפורטים על נימי הנפש...

באור לראש חודש ניסן תשי"ט, נעצר שוב הרבי עם בנו, רבי ישראל אברהם פורטוגל. והפעם, היה זה רציני ביותר. השלטונות עמדו על שלהם, להכריע את הרבי העיקש, עד הסוף. לא הועילו השתדלויות נמרצות ואף לחצים בין לאומיים. הרבי נמק בכלא, מתייסר ביסורי תופת. בריונים שהוכשרו במיוחד לתפקיד, הכו אותם באכזריות ותלשו את שערות זקנם...

הייתי בעיצומה של חקירה - סיפר הרבי לימים - לאחר שעות רבות של יסורי גוף ונפש איומים, עמדתי לפני החוקר באפיסת כחות גמורה, הרגשתי שאני מתמוטט. לפתע, בתוך תוכי, חשתי בניגון המתרקם לאיטו. הניגון עלה מתוכי בנחת, ובמתון, הזדמר מתוככי הלב, וברגשותי התאמתיו לפסוקי נעים זמירות ישראל, המילים הטהורות זרמו אל נשמתי כשהן מתארות בדיוק את המצב בו הייתי שרוי ואת התקוה היחידה בה אחזה נשמתי בשארית כחותיה:

"אוֹדָה ה' מֵאֵד בְּפִי וּבְתוֹךְ רַגְלִים אֶהְלֶנּוּ. כִּי יַעֲמֵד לִימִין אֲבִיוֹן לְהוֹשִׁיעַ מִשְׁפָּטַי נַפְשׁוֹ" (תהלים קט, ל-לא).

או חותנו ואשתו ובניו וכיוצא, או המניעות שיש משאר בני העולם, המלעיגים ומסיתים ומונעים מעבודתו יתברך. וצריך שלא יחוש ויסתכל עליהם כלל,⁷ רק יהיה בבחינת: 'אֶחָד הָיָה אֲבִרָהֶם' - כאילו הוא יחיד בעולם!

איסור ושמו 'חנופה'

כאשר מתנגשים שני רצונות: רצון הבורא, ורצון בשר ודם. חייבים לקיים את רצון הבורא! במצב כזה אסור להתייחס כלל לרצון בשר ודם.⁸

ממשיך רבי נחמן (שם) ואומר: וכן כל הרוצה ליכנס בעבודת השם, אי אפשר לו ליכנס כי אם על ידי בחינה זו שיחשוב שאין בעולם כי אם הוא לבדו יחידי בעולם, ולא יסתכל על שום אדם המונעו, כגון אביו ואמו

אחרי שמצאנו מקור בתורה למעשיהם של שני היהודים (מתחילת החוברת), נסכם את הדברים במשפט אחד, והוא:

מעין החכמה

גנבים, לפעמים הם שומרים טהרה ולפעמים לא. הוא יודע שנדה אסורה, אבל הוא לא יכול להמתין. הוא יודע שאסור ללחוץ יד לאשה, אבל הוא חושש שהשכנה תיפגע אם הוא לא ילחץ לה יד, וכן על זה הדרך...

עם אנשים מהסוג הזה הקב"ה לעולם לא נמצא, כי הם עדיין לא החליטו אם הם שייכים לחלקו של ה' או לא, ועל כיוצא בהם אמר אליהו הנביא בהר הכרמל: "עַד מָתִי אֶתֶּם פִּסְחִים עַל שְׁתֵּי הַסַּעֲפִים, אִם ה' הָאֱלֹהִים לָכֵן אַחֲרָיו וְאִם הַבַּעַל לָכֵן אַחֲרָיו" (מלכים-א יח, כא). אם דעתך שונה - תלך אחרי מי שאתה חושב, אבל לא יתכן שכשטוב לך בחיים אתה הולך לעבוד עבודת אלילים, וכשבאה עליך צרה אתה רץ אל הקב"ה ומבקש ממנו שיושיע אותך, לא עובדים בצורה כזאת, אדם צריך להחליט באופן ברור לאן הוא משתייך...

להחליט באופן ברור באיזה עולם הוא חי!...

8. אמנם, חוקים שלא סותרים את חוקי התורה - חייבים לקיים.

7. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'יל זיע"א (בצור ירום - חלק 2 עמוד רכו, מהדורת תש"פ) אמר, וז"ל:

כשאדם זוכה ללמוד תורה טהורה ונקיה מבלי לערב בה כוונות זרות, התורה שלו נעשית בבחינת 'סם חיים', ומתקיים בו דברי חז"ל (יומא עב:): 'זכה - נעשית לו סם חיים'.

במילה 'זכה' גילו לנו חז"ל, שהתורה צריכה להיות נקיה בתכלית כמו זכויות שקופה, שהרי המילה 'זכה' - היא מלשון זך, כמו זכויות.

הזכויות היא שקופה, וכשאדם מחזיק בידו כוס זכויות כל אחד יכול לראות איזה משקה יש בתוך הכוס, כך אדם הרוצה שהתורה תהיה לו סם חיים, צריך להיות שקוף וברור, שכולם ידעו באיזה עולם הוא חי!

לצערנו הרב ישנן הרבה אנשים שחיים בשני עולמות - לפעמים הם דתיים ולפעמים הם חילוניים, לפעמים הם ישרים ולפעמים הם

ברצון בשר ודם (כאשר הוא מתנגש ברצון הבורא).

והאיסור הזה נקרא: 'איסור חנופה'!⁹ וכמבואר באריכות בגמרא הקדושה (סוטה מא: והלאה).

והנה כידוע ישנם באדם חמישה ממדים, והם: שכל, רגש, מחשבה, דיבור, ומעשה. והנה שרשו של איסור החנופה הוא בחלק הרגש.

ובמילים יותר ברורות: רצונו של בשר ודם (המתנגש ברצון הבורא), חשוב כרצונו של כלב שוטה!

והנה אנחנו קוראים את הדברים וחושבים: טוב! זו מדרגה גבוהה, מדרגה של צדיקים! אבל לא לכולם יש את הכח הזה!

אז חייבים לדעת שזו טעות! **ואסור מדאורייתא להתחשב**

מעין החכמה

9. כך כתב רבינו אליעזר ממיץ בספרו ספר ראיים השלם (סימן רמח), [דפוס ישן - סימן נה], וזה לשונו: 'לא תחניפו'. ציוה יוצרנו בפרשת 'ואלה מסעי' - 'ולא תחניפו אֶת הָאָרֶץ' (במדבר לה, א). ותניא בספרא (ספרי, מסעי - פיסקא קסא), הרי זו אזהרה לחנפים...

וכן הוא באזהרות לרבינו שלמה אבן גבירול (לא תעשה - קכד), ובפסקי רבינו מנחם ריקאנטי (סימן תקעב), וכן העלה רבינו אלעזר אזכרי בספרו הבהיר ספר חרדים (פרק כד - אות מח)...

ומרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א כתב כך בכמה מקומות בספריו, וראה לדוגמא יחזק דעת (חלק ד - סימן סה). ובמקום אחר (יחזק דעת - הוצאה חדשה, חלק ה סימן סד), סיים וכתב בזה הלשון:

ומיהו לא שייך 'דינא דמלכותא דינא' אלא במסים השייכים למלכות וכיוצא בו. **ולא בחוקי השופטים בג"צ, שאין בהם ממש אפילו לא מתנגדים ממש לחוקי התורה...**

ובענין זה סיפר הרבי מלובאוויטש (תורת מנחם - תשמ"ב חלק ב, עמוד 621), וז"ל:

הגה"ק רבי יוסף רוז"ין זיע"א בעל הצפנת פענח, גם בהיותו ברוסיה תחת ממשלת הבולשביקים, שילם את המסים שהיה מחוייב לשלם על פי דינא דמלכותא.

ופעם אחת הראה לו נכדו (של הגאון רבי יוסף) את החשבונות שצריכים לשלם לממשלה (הבולשביקית) עבור ענייני מסים כו', ואמר לו שזהו צירוף של כמה ענייני מסים. וכאשר רבי יוסף התעניין אודות פרטי מסים אלו (עבור מה משלמים מסים אלו), הסיק ואמר: שחלק מהחשבון צריכים לשלם כי מס זה יש לו מקום על פי התורה ולכן שייך בזה 'דינא דמלכותא דינא', אבל המס השני לא צריכים לשלם מאחר שאין לזה מקום על פי התורה...

ולאחרי זה הגיעה הוראה מהממשלה שנפלה טעות בעריכת החשבון, וצריכים לשלם רק חלק מהחשבון - אותו חלק שאודותיו אמר רבי יוסף שיש לזה מקום על פי התורה!

ספק שתי הסיבות העיקריות לחנופה, הן: הערצה וריצוי.

רגש החנופה נובע מכל מיני סיבות שונות ומשונות, ¹⁰ אך בוודאי בלי

מעין החכמה

מה הקשר בין שינוי השלטון לשינוי המציאות??

והשאלה היא בעצם התשובה!

כל מציאות הגלות, ו'החושך' הנפשי והרוחני, נובע ישירות מהשלטון השולט בזמן הגלות!

ללמדנו מה רב כחו של שלטון המלכויות. מלכות הכופרת במציאותו יתברך, איננה רק מוקד לגזירות, אלא שכל תמונת החיים של אזרחיה מעוצבת בידה, ויהודים נאנקים תחת עול של גלות לא רק מקושי, אלא בעיקר מעיוות של צורת עולמם הנכון... (ספר מחשבת התקופה - הקדמה).

ונרחיב עוד:

בימות המשיח תשרור אחדות נפלאה בין כל ברואי עולם, כמו שנאמר: 'וְגָר זָאב עִם כֶּבֶשׂ וְנִמְרָם עִם גְּדִי יִרְבֹּץ' - והסיבה לכך, היא: שהמשיח ילמד תורה לכל, ובכך הוא ימלא את הארץ דעה את ה', ומכח הדעה תיווצר אחדות נפלאה.

וזו הסיבה שגם בימי נח, שררה בתוך התיבה אחדות מלאה בין כל הברואים.

ונעתיק את דבריו של הרבי מליובאוויטש (תורת מנחם, תשמ"ה חלק א - עמוד 511):

בתיבת נח נכנסו מכל סוגי בעלי החיים שבכל העולם כולו, בהמות חיות ועופות, כולל בעלי חיים טורפים ודורסים. ואף על פי כן, במשך כל זמן שהותם בתוך התיבה - משך שנה שלימה - לא עשו רעה זה לזה כלל ולא השחיתו זה לזה.

10. ונביא אחת מן הסיבות הללו:

בעזרת ה', בקרוב ממש, נזכה לאחרית הימים בגאולה השלימה.

מעט אנו יודעים ומבינים בחזון אחרית הימים. אך גם מן המעט עולה ומצטיירת תמונה של עולם חדש, אנשים חדשים, התעניינות חדשה.

הנה - "לא יִשָּׂא גוֹי אֶל גוֹי חָרֵב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה" (ישעיה ב, ד), והנה - "וְגָר זָאב עִם כֶּבֶשׂ וְנִמְרָם עִם גְּדִי יִרְבֹּץ" (שם יא, ו)...

והאנשים! - "לא רָעַב לִלְחָם וְלֹא צָמָא לַמַּיִם כִּי אִם לְשִׂמְעָה אֶת

דְּבָרֵי ה'" (עמוס ח, יא), ושוב: "כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת ה' כְּמַיִם לַיָּם מְכַסִּים" (ישעיה יא, ט) - עולם שונה לחלוטין ממה שאנו מכירים.

ומאידך - הרי הלכה פסוקה היא - 'אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות בלבד' (רמב"ם - הלכות מלכים פ"ב ה"ב). היכן נעלמו כל אותם מוטיבים נהדרים של העולם החדש אשר יכון באחרית הימים?...

כיצד יתכן שכל ההבדל בין תקופת הגלות לימות המשיח הוא רק בענין השלטון. שבזמן הגלות אנו נמצאים תחת שלטון של אנשים הרחוקים מאוד מבורא עולם, ואילו בימות המשיח נהיה תחת שלטון של אנשים הקרובים מאוד לבורא עולם -

והרי בדברי הנביאים מבואר באורך שכל המציאות של העולם כולו תשתנה, והוא יהיה עולם אחר, טוב ומאיר יותר -

ונתחיל בחלק הראשון - הערצה:

אחד מהרגשות הקיימים בכל אדם היא 'הערצה'.¹¹

אדם שמעריך משהו הוא מתאחד עמו, והוא חש כי טובתו של הנערץ - היא טובתו, שאיפתו של הנערץ - היא שאיפתו!

והוא מזדהה עמו וזורם עם חייו כאילו הוא אבר מאבריו ובשר מבשרו!

והנה, כאשר רגש ההערצה מתגלה לאנשים הרחוקים מהקב"ה, חוטאים ופושעים, פורקי עול ורסן - הרי זה רגש טמא בתכלית.¹² והרגש הטמא הזה הוא שורש החנופה!

כאשר הרגש הטמא הזה מתגלה, האדם לא רואה בנערץ שום דבר רע, רק טוב, וממילא, גם כשהוא חוטא ומחטיא, הוא משבח אותו ואת מעשיו!... **ולפני** שנמשיך, נעתיק...

מעין החכמה

החשמונאים, נעלמה, ברוך ה', ההערצה אליהם בקרב ישראל.

ואחר כך, בתקופה מאוחרת הרבה יותר, בזמן תקופת הגאונים, החלה לנבוט בקרב חלק מהיהודים הערצה לחכמת הפילוסופיה בכלל, ולחכמת אריסטו בפרט (ראה שו"ת הרשב"א, חלק א - סימן תיד). וזה הלך והתחזק בעיקר בקרב ארץ ספרד. ועם גירוש ספרד (בשנת ה'רנ"ב) נעלמה ההערצה לחכמת הפילוסופיה בקרב ישראל.

ובתקופה מאוחרת יותר החלה 'תנועת ההשכלה' בברלין, וגם היא איבדה מהערצתה לאחר השואה הנוראה.

ומעט מאוחר יותר החלה הערצה לשיטת הקומניסטים, ובעקבותיה הוקמה תנועת הקיבוצים בארץ ישראל, וגם היא איבדה מחשיבותה לאחר פירוק הקיבוצים בשנת 1980.

ובמקביל לשיטת הקומניסטים, קמה 'התנועה הציונית', שחשבה שיכולים להתגורר בארץ ישראל ללא לימוד

ומובן, גודל החידוש והפלא שבדבר - ענין שלא יתכן כלל וכלל מצד טבע הבריאה: כאשר מכניסים לתוך תיבה ששטחה מצומצם - "שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה וגו'" (בראשית ו, טו) - ריבוי סוגי בעלי חיים שבכל העולם כולו, ומחזיקים אותם יחדיו במשך זמן ארוך, וללא השגחת אנשים רבים (רק נח ובניו) - הנה על פי טבע לא יתכן שבמשך כל הזמן לא יהיה אפילו מקרה אחד שיזיקו זה לזה.

ואחדות זאת נגרמה מאור אלקי נעלה ביותר שהאיר בתיבה, ועל ידי גילוי האור ('דָּעָה' דקדושה) **זכו לאחדות בשלימות!**

11. 'הערצה' - היא מילה חדשה בלקסיקון, ומשמעותה: 'הרצון להיות כזה'!

ולכן אמר מי שאמר: אמור לי את מי אתה מעריך - ואומר לך מי אתה!

12. ונרענן את הזכרון:

בתחילת בית המקדש השני, החלה אצל חלק מהיהודים הערצה לתרבות יוון (והם נקראו 'מִתְיָוִיִּים'), ואחר שנצחו

אסור להתייחס בסלחנות!

כיצד יש להבין את אדישותם של בני ישראל כלפי המדינאים?

כדי להבין זאת, עלינו להיזכר באופן החטא.

היה זה כאשר בני ישראל חנו במדבר. אורחיו של הקדוש ברוך הוא. הסתופפו בצל ענני הכבוד, אכלו מן ושתו מי באר. חיים נינוחים ושלוים.

שעת אחר הצהרים הגיעה, רוח נעימה נשבה, והם יצאו להתאוורר מעט. יצאו מסוכת ענני הכבוד אל הרחבה שמחוץ למחנה, וראו יריד מדיני לממכר כלי חרס. בקתות קטנות ותצוגה של כדים. המבחר אינו עשיר, והמחיר יקר...
מעקמים את האף.

המוכרת מציעה: היכנס פנימה, יש שם מבחר גדול יותר. הוא נכנס לאפלולית הבקתה - ושם יושבת מוכרת צעירה, גם הלבוש אינו צנוע. היא מחייכת, ומוזגת כוס יין צונן, ישן ומשכר. היין עלה לראש, והוא שכח מהכדים. היא הוציאה מחיקה פסלון קטן, וביקשה שישתחוה לו. עד שהוא חזר לעצמו,

בפרשת מטות נצטוו משה רבינו כך:

"וַיֹּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. צֻרֹר אֶת הַמְּדִינִים וְהַקִּיתָם אוֹתָם. כִּי צָרִים הֵם לָכֶם בְּנִכְלִיהֶם אֲשֶׁר נָכְלוּ לָכֶם עַל דְּבַר פְּעֹז וְעַל דְּבַר כְּזָבִי" (במדבר כה, יז-יח)...

וכתב הגאון רבי שלום מאיר ולך שליט"א (מעין השבוע, במדבר - עמוד תקי), וז"ל:

'צֻרֹר' - הרי זה לשון ציווי: הָיוּ להם לצוררים, לשונאים ולאויבים, תנקמו ותיטרו!

והדברים תמוהים: וכי יש צורך בציווי מיוחד כדי לשנוא את האנשים שהחטיאו ודרדרו עם שלם, וגרמו למגפה שהפילה בעם 24,000 איש. ומי יודע כמה היו נופלים לולי קנאתו של פינחס.

יתר על כך: גם לאחר שנצטוו להילחם במדין והרגו שם כל זכר, לא העלו בדעתם שיש גם לנקום באותן נשים שהחטיאו את בני ישראל, וכמו שהתפלא משה ושאל: "הֲחַיִּיתָם כָּל נִקְבָּה?! הֲנָה הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדָבָר בְּלָעַם לְמַסָּר מֵעַל בָּהֶּ" (במדבר לא, טו-טז)!

מעין החכמה

נעלמה, נגוזה כחלום... והתברר שללא תורה, אין קיום לשום רעיון...

תורה וקיום מצוות, והערצה אליה במשך שנים היתה עצומה, ועכשיו הערצה אליה

התום והטוהר היהודי הם לצנינים בעיניהם, והם שמו להם למטרה לעקור אותם מן השורש! על כך: 'צָרוֹר אֶת הַמְדִּינִים'.

וההיסטוריה חוזרת על עצמה.

אבותינו חיו בתום ובטוהר, בצניעות ובאשר. באו לארץ האבות, לארץ הקודש, ופתאום, בבת אחת, נקלעו למערבולת סוחפת.

איפה הצניעות והזוך, איפה האור והאשר. לאן נעלמה המסורה המופלאה?

אז אנשים אומרים לעצמם: 'כאלו הם החיים כאן. זוהי המתיינות, התרבות המערבית, הדור החדש, זה מה שיש'...

אבל התורה הקדושה קובעת: לא! 'צָרוֹר אֶת הַמְדִּינִים, כִּי צָרִים הֵם לָכֶם!' מִי־שֶׁהוּא בִּיקֵשׁ לִנְתֵק מִן הַמִּסֻּרָה, הִיטָה כֵּאֵן יָד מְכוּוֹנָה, יָד זְדוֹנִית! וצִרִיכִים לִהְיוֹת מוֹדְעִים לָכֶּךָ, וְאִסּוּר לִהְיוֹנִיף...

ונמשיך לחלק השני - 'ריצוי'...

נכשל בשתים מן העבירות החמורות ביותר. גם עבודה זרה, וגם גילוי עריות...

חרון אף עלה בעם, והנגף התחיל...

המגפה זעזעה את העם, וניתקה אותם מבנות מדין. אבל באופן מוזר,

לא היתה בלבם טינה על המדינים: 'תבינו', אמרו, 'זוהי התרבות שלהם. מתיינות. כך הם חיים. זה הסגנון שלהם. נכון שזה רחוק מן המושגים שלנו. נכון שאבותינו לא חינו אותנו בצורה כזו. ונכון שהקב"ה כועס עלינו, לא היינו צריכים להתפתות. אבל הם לא אשמים. יש להם כזו תרבות, מערבית'...

וכנגד הדעה הזאת, בדיוק כנגד הדברים הללו, בא הכתוב למחות!

'צָרוֹר אֶת הַמְדִּינִים, וְהִפִּיתֶם אוֹתָם!' מדוע? 'כִּי צָרִים הֵם לָכֶם!' דעו, שאין זה רק סגנון החיים שלהם, מתיינות נבובה ורקובה. דעו שהם רצו להחטיא אתכם, להשחית אתכם! לקלקל את תומתכם ולטמא אתכם!

הנדרש - 'יציבות נפשית'

מחניפים, וזה רק כדי לרצות את העומד מולם.

וגם זה גרוע מאוד!

יהודי חייב להגיע ליציבות נפשית, כזו, שלא יתרגש ולא יתפעל,

רגש הערצה לטומאה, הוא שיא השפלות, ומעטים הם שמגיעים לשפלות הזו. אך לעומת זאת, ישנם כאלו, שבאמת, בתוך לבם פנימה, יודעים את האמת. ובכל זאת הם

בניגוד לרצוננו. שימו לב לתופעת ה'עדר' המצויה כל כך אצלנו, כאשר המונים מאמצים להם פתאום אופנות של לבוש, מזון, תרבות ופנאי - רק משום שמישהו דאג לשטוף את המוחות בסיסמא: 'כך עושים כולם'...

הסכנה של שטיפת מוח קיימת בימינו בשיעור ניכר. **אנשים מדקלמים רעיונות וטיעונים נטולי כל ביסוס והגיון**, רק משום שחזרו וטפטפו אותם למוחם שוב ושוב. מישהו השמיע רעיון כל שהוא, חברו חזר עליו, אחר כך עשו מזה כותרת, וזהו: מעתה ואילך יחזרו האנשים וידקלמו אותו שוב ושוב מבלי דעת.

בכחה של שטיפת מוח להחדיר סיסמאות נבובות לדעת הקהל, ושום דבר לא יוכל לעוקרן.¹⁴ וגם מנהיג - ראש עיר וראש ממשלה - עלול להיתקל בקשיים בתפקודו בגללן...

ומכיון שכך עושים כולם, כל מי שרוצה למצוא חן, חייב להתנהג כך - וזוהי 'חנופה'!... **ולפני** שנעבור לפרשת שבוע, נסכם...

מכל המפריעים והמונעים אותם מעבודת ה' יתברך.¹³

והגם שנצטוינו לאהוב כל יהודי באמת, אסור שבגלל זה נסוג מעבודת ה'!

'אהבה' - היא לא ריצוי! אסור לסגת מעבודת ה' בגלל שאני רוצה לרצות מישהו, או כדי למצוא חן בעיניו! ואם נסוגים כדי לרצות - הרי זו 'חנופה'!

ולמרות שזה נראה מיותר לכתוב דברים כאלו פשוטים, אך כשמתבוננים במצב השורר היום ברחוב, מבינים שאין ברירה וחייבים לכתוב!

וברשותכם נרחיב:

מקובל לטעון שאנו חיים בעידן של פתיחות, שבו יכולים בני האדם להיות חופשיים ועצמאיים בדעותיהם ובמעשיהם. האומנם?

בדיקה קצרה תגלה, שדוקא אנו נעשינו פחות ופחות עצמאיים ויותר תלויים בהשפעות חיצוניות, ששולטות בנו לפעמים

מעין החכמה

שבעולם אינן יכולות להניע את שרשיו ממקומם.

'לא כן ה'שָׁעִים' - הם בכלל לא מושרשים, לא שתולים, רק בבחינת 'פֶּמֶץ', דבר קל ביותר, שכל רוח מעיפה ומנידה אותם ממקומם...

14. סיפר הגאון רבי שלום מאיר ולך שליט"א (מעין המועד - בין המצרים, עמוד רצא), וז"ל:

13. כאשר רצה דוד המלך לתאר את ההבדל הנפשי בין נפש הצדיק לנפש הרשע, תיאר זאת כך: "וְהָיָה (הצדיק) כְּפֶמֶץ שֶׁתּוֹלַע עַל פְּלִגֵּי מַיִם... לֹא כֵן הָרָשָׁעִים, כִּי אִם כְּמֶמֶץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ" (תהלים א, ג-ד) -

הצדיק הוא כְּפֶמֶץ שֶׁתּוֹלַע עַל פְּלִגֵּי מַיִם - אשר כל הרוחות

מעין החכמה

עוד יבוא יום. מחר, מחרתים, מתי שהוא. והיהודי ישוב לביתו, שקית הטלית והתפילין בידו האחת ומצרכי המכולת בידו השנייה. בדרכו יסור לתיבת הדואר, וישלף את עיתון הבוקר.

ישב לשולחן, החביתה לפניו והסלט לימינו. הפרוסה בידו, והעיתון לשמאלו. לנגד עיניו תזדקק כותרת הענק: 'המלך המשיח הגיע!' מעניין, נגישה בפרוסה. כותרת המשנה: 'ירושלים כולה מוארת, בית מקדש מאש ירד ממרום. המסגד נעלם'. אח, החביתה רכה מדאי. 'המונים צוהלים. פקקי תנועה בשערי ירושלים, מבקשים מהנהגים להימנע מעליה לעיר'. הסלט טעים. 'ראש הממשלה הכריז: סיימתי את תפקידי'. מעניין שאין היום נפטרים. איפה השתיה...

הלוא תבינו, אמר רבי שלמה: אם הלב הופך להיות מאובן בפני צרות, הלא יהיה מאובן גם מפני שמחות! מי שאינו **מתאבל** על ירושלים, ולא רק על ירושלים, לא יזכה **וראה** בשמחתה.

כי גם אם יהיה שם, יהיה לבו אטום, סגור, חתום, קשוח. חסר כלים לחוות, מעוקר רגשות! החיים השוקקים, תרבות התנחום והניכור, והתקשורת הדוחסת, כל אלו הפכו לקרים ומנוכרים, אדישים ואטומים.

הבה נזכור אלו יהודים חמים ורגשיים היו אבותינו ואמותינו, סבינו וסבתותינו, כמה המו ופעמו רגשותיהם. ולאן כל זה נעלם!! איך עטינו שריון של קרח, מעטה של כפור על לבנו! והמאבד את היכולת לחוש בסבל הזולת, מאבד גם את היכולת לשמוח שמחת אמת! ירושלים תגיל ותשמח ותשיש, והוא לא יראה בכך, לא יוכל להשתתף השתתפות אמת, כי קהו רגשותיו!

פעם נפגשתי עם אחד מתלמידיו הוותיקים של הגה"צ רבי שלמה וולבה זיע"א, והוא סיפר לי על שיחה אחת ששמע מרבו לפני 40 שנה, ורישומה נותר חקוק בו עד עתה!

רבי שלמה באותה שיחה תיאר בציוריות רבה חייו של יהודי אחד, וכך תיאר:

היהודי שב לביתו אחר תפילת שחרית. שקית הטלית והתפילין בידו האחת, מצרכי המכולת בידו השנייה. בדרכו סר הוא לתיבת הדואר, שולף את עיתון הבוקר ומעלהו עמו.

נוקש בדלת ביתו, ונכנס בברכת 'בוקר טוב!' השולחן נערך לפת שחרית המאירה את העיניים, והוא נוטל ידיו. יושב לשולחן, החביתה לפניו, הסלט לימינו והעיתון לשמאלו. בידו האחת פרוסת לחם, ובשנייה מזלג. ועיניו בעיתון, מה שנקרא ניצול הזמן. הרי חייב האדם לדעת מה נעשה בעולם.

ראשית לכל, כמובן, רשימת המאורסים. ואחר כך לטור השמאלי. משה, החותן של יהודה, נפטר. כמה חבל, נגישה בפרוסה. וגם אחד, כהן, לא מוכר. פיסת חביתה. ולכותרת הראשית, שני חיילים, ברוך דיין האמת, וכפית סלט. ותאונות הדרכים האלו, אין להם סוף, לגימת שתיה. שהרי: 'אכל ולא שתה, אכילתו דם'.

מה עוד חדש? מספר המובטלים יגיע לשלש מאות אלף. נגישה בפרוסה, מסכנים. שר הרווחה מצהיר, משרד האוצר מתכנן, משרד העבודה מוסר, והחביתה מתקררת. פעוטה נמצאה ללא רוח חיים, כמה מחריד, מים אחרונים.

אבל דעו לכם - המשיך רבי שלמה ואמר - עוד יגיעו זמנים, ונוכה לעולם אחר:

מעין החכמה

אם הוא אינו חש בטוב. הגאון זצ"ל גילה פניו, והביט בי במבט מופתע מעט: ואתה עצמך חש בטוב? אתה לא שמעת מה אמרו?

הייתי נבוך ומבולבל - מה אמרו?? - גמגמתי - 'אני לא מבין...'

'אמרו' שיהודי נהרג בדמי ימיו - השיב הגאון זצ"ל - 'אמרו ששני ילדים רכים נותרו עתה יתומים מאב. עוד אמרו כי בת ישראל נותרה אלמנה. וגם אמרו שזוג הורים שכלו את בנם. כל כך הרבה אמרו - כל כך הרבה כאב, כל כך הרבה צער - ואתה שואל אם אני חש בטוב?'

עברה עוד שניה עד שקלטתי על מה הרב מדבר, וכשקלטתי - הוכיתי בהלם. איך זה שמכל גודש המלל של מהדורת החדשות, ומתוך עומס גיבושי הדברים שנשפכו ממנה - הבחין הרב דוקא בדיווח על תאונת הדרכים, ואילו אני דוקא לדיווח הזה לא שמתי לב? איך זה שנהייתי כה אדיש לסבל, לכאב, לאבדן חיים?

זמן רב חשבתי על הענין, עד שמצאתי את התשובה - פשוטה ומזעזעת כאחת: כשהקריין מִדְּוֹחַ ברצינות תהומית על תחרות ספורט, עוסק בנושא הַאֲוִיָּלִי הזה בהרחבה ודן אודותיו בכובד ראש - הוא מייצר שטיפת מוח. שטיפת מוח ארסית, שמחדירה גם בי את התחושה, שנצחון במשחק הַאֲוִיָּלִי זה הדבר החשוב באמת בחיים - הרבה יותר חשוב מהתאונה, שעליה הוא מדבר בקצרה ובטון אדיש. כלומר, כל מהדורת חדשות היא שטיפת מוח הרסנית, משום שהיא קובעת לנו את סדר היום: היא קובעת מהם הנושאים החשובים שאותם אנו חייבים לדעת. היא זו שקובעת גם את דירוג החשיבות בין המאורעות שעליהם

ואיננו אשמים. התקשורת מטעינה בזוועות ואלימות בדחיסות כזו, המקשה כל רגש. לטובתנו, לטובת רגשותינו, עלינו להתנתק ממנה בכל יכולתנו...

סיפר הגאון רבי יחיאל מיכל יעקבסון שליט"א (אל תחטאו בלד, חלק ב - עמוד 229), וז"ל: זכיתי פעם, בהזדמנות מאוד מיוחדת, לנסוע יחד עם אחד מזקני חכמי ירושלים זצ"ל. בשלב מסוים של הנסיעה, התכנס הגאון זצ"ל בעצמו ושקע בהרהורי, והשיחה בינינו פסקה. זמן מה שרר שקט ברכב, אבל השקט הזה הופר כשלתע הושמעה, במערכת השמע של הרכב, מהדורת חדשות.

ובחדשות - כמו בחדשות - דִּוְחַן הקריין על מה שאמר ראש הממשלה, על תגובתו של יו"ר האופוזיציה, על התגובה לתגובה שהשמיע ח"כ אחר. על איזו תגלית של מדען ישראלי. על בנין חדש שנחנך אי שם למען מטרה כל שהיא. ועל נצחונה המרשים של קבוצת ספורט כל שהיא.

הנושא הזה, האחרון, זכה לדיווח נרחב וחגיגי. הקריין הרחיב לבאר - ברצינות תהומית - את חשיבותו של הנצחון הזה, וניתח - בכובד ראש מעמיק - את המשמעויות הרות הגורל הגלומות בו. בסיומו של הדיווח הנרחב הזה הוא הוסיף דיווח קצר מאוד על אדם שנהרג בתאונת דרכים, על שביתה צפויה ועל תחזית מזג האוויר.

משנסתיימה המהדורה, והנהג הדמים את המכשיר, הבחנתי שהגאון זצ"ל מתנדנד על מקומו כאילו הוא מתפלל, מליט פניו בידו הימנית, ומתנשם מעט בכבידות. חששתי לשלומי, ולכן שאלתי אותו

החנף - נצרך לבריות!

ריקן מכל מאכל, ילדיו רזים וכחושים,
צפד עליהם בשרם...

נורה אחד בלבד דולקת בביתו, מטילה
צל אפל על קירות הבית...

ואותו אדם, ביש גדא, דופק בבית השכן
ופניו לבנות מבושה - 'כיון שנצטרך
אדם לבריות פניו משתנות ככרום'...

אז מי שהבין כך את דברי הגמרא, שידע
שהוא הבין אותה בצורה חיצונית בלבד!
האדם הנצרך לבריות הוא החנף!

ולכן כאשר למד הגה"ק רבי נתן מברסלב
זיע"א, את דברי הגמרא הללו,
התמלא ברעד ובחלחלה... ומיד יצא ליער
ושם התחיל לצעוק ולזעוק לה' יתברך¹⁷ -

רבנו של עולם! חוס וחמול ורחם עלי
ועוזרני וזכני לאמת גמור, **שלא**
אהיה בכלל נצרך לבריות כלל בשום
אופן ובחינה בעולם, שלא יהיה לי שום

בגמרא הקדושה (ברכות ו: איתא:

רבי יוחנן ורבי אלעזר אמרו שניהם, כיון
שנצטרך אדם לבריות פניו משתנות
ככרום, שנאמר: "כָּרָם זֵלוֹת לְבָנֵי אָדָם"
(תהלים יב, ט). מאי 'כָּרָם'? כי אתא רב דימי
אמר: עוף אחד יש בכרכי הים ו'כָּרָם' שמו,
וכיון שחמה זורחת מתהפך לכמה גוונין.

ה'כָּרָם' הוא עוף הנקרא 'טווס', ואמרו
במדרש¹⁵ שלטווס יש בכנפיו
365 מיני צבעונים כמנין ימות השנה של
חמה (שהרי בשנת חמה יש שס"ה ימים, ובשנת
לבנה שנ"ד ימים וחצי).

ובכל יום ויום כאשר השמש זורחת, מאיר
צבע אחד ביותר ושאר הצבעים נלוים לו.¹⁶

ואדם שהגיע למצב שבו הוא תלוי בטובתם
של אחרים, משתנות פניו ככרום הזה!
וכל פעם מתגלה בתוכו גוון אחר של בושה.

אנו קוראים את דברי הגמרא ומדמיינים:
אדם שמזלו לא שפר עליו, ביתו

מעין החכמה

- 16. וזה** לשון רבי יוסף אשכנזי הקדמון
(בעל פירוש המכונה להראב"ד
לספר יצירה): הסתכל במספר צבעיו של זה
העוף, פירוש כל אחד ואחד מימי השנה של
חמה, ה' משלח לו צבע אחד מן החשמי"ל...
וכל צבע וצבע מושל ביומו, והשאר משרתים
לו... (הועתק מ'ספרי קבלת הגאונים' - עמוד רצג).
17. ליקוטי תפילות (חלק ראשון - תפילה סו).

- היא מדווחת. היא מלמדת אותנו גם מהם
המאורעות שמעצבים את חיינו, ולמעשה -
היא בונה לנו השקפת עולם...
15. וזה לשון המדרש (בראשית רבה, פרשה ז -
אות ד): רב הונא בשם רב מתנא אמר,
הצבוע (פירוש עוף הנקרא 'טווס') הזה מטיפה של
לובן הוא ויש לו שלש מאות וששים וחמישה
מיני צבעונים כמנין ימות השנה של חמה.

שכתוב: "אל תבטחו בנדיבים, בן אדם שאין לו תשובה. תצא רוחו ישב לאדמתו, ביום ההוא אבדו עשתנתיו. אשרי שאל יעקב בעצרו, שברו על ה' אלהיו" (שם קמו, ג-ה), ונאמר: "ברוך הגבר אשר יבטח בה', והיה ה' מבטחו" (ירמיה יז, ז), "בבטחו בה' עדי עד, כי ביה ה' צור עולמים" (ישעיה כו, ד), "ויבטחו בה' יודעי שמך, כי לא עזבת דרשך ה'" (תהלים ט, יא)...

ועתה נעבור לפרשת שבוע...

הוא הנותן לך כח לעשות חיל

כמו שהיה לבדו קודם ששת ימי בראשית, וגם במקום הזה שנברא בו עולם הזה השמים והארץ וכל צבאם היה הוא לבדו ממלא המקום הזה, וגם עתה כן הוא לבדו בלי שום שינוי כלל, מפני שכל הנבראים בטלים אצלו במציאות ממש'.

ביאור הדברים, בסדר הקרבנות של תפילת שחרית אנו אומרים: 'אתה הוא אחד קודם שבראת העולם, ואתה הוא אחד לאחר שבראת העולם'.

לפי תורת החסידות אין הכוונה בזה רק שכמו שלפני שנברא העולם היה הקב"ה המלך היחיד, כך גם לאחר שנברא העולם הקב"ה הוא המלך היחיד בעולם (כפי שניתן להבין זאת בפשטות), אלא הכוונה היא, שכמו שלפני שנברא העולם לא היתה קיימת ביקום שום מציאות מלבד מציאות הבורא, כך ממש גם לאחר שנברא העולם וכל מה שבתוכו, עדיין לא

רצון ותאוה לא לכבוד בני אדם ולא לשבחם והתפארותם, ולא לממונם ולא לשום דבר בעולם כלל, ולא אשים בטחוני חס ושלוש בשום בן אדם כלל, רק אדע ואאמין בהאמת לאמיתו - "כי מִמֶּנּוּ הַכֹּל" (דברי הימים א כט, יד), "וְהָעֶשֶׂר וְהַכְּבוֹד מִלְּפָנָיִךְ, וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל" (שם פסוק יב), "כָּל הַבָּשָׂר חָצִיר, וְכָל חִסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה" (ישעיה מ, ו), ו"מִה יַעֲשֶׂה לִּי אֲדָם" (תהלים קיח, ו), ואזכה לקיים באמת מקרא

בפרשת השבוע נאמר: "וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הַנּוֹתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חֵיל" (דברים ח, יח).

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א (אמרי נועם, עקב - מאמר ו) אמר, וז"ל:

זכירה זאת, שהקב"ה הוא זה שנתן ונותן לנו כח לעשות חיל ולא כחנו ועוצם ידינו ח"ו, היא אחת מעשר הזכירות שחייב אדם לזכור בכל יום.

ובספר התניא (ליקוטי אמרים - פרק לג) ביאר זכירה זו, וז"ל:

'יעמיק מחשבתו ויצייר בשכלו ובינתו ענין יחודו יתברך האמיתי, איך הוא ממלא כל עלמין עליונים ותחתונים, ואפילו מלא כל הארץ הלזו הוא כבודו יתברך, וכולא קמיה פלא חשיב ממש, והוא לבדו הוא בעליונים ותחתונים ממש

רק עיצב את צורתו בלבד, ולכן הכלי יכול להתקיים גם ללא האומן.

מה שאין כן בנוגע לבריאת העולם, אשר לפני הבריאה לא היתה שום מציאות של חומר, והקב"ה ברא את העולם מאין ואפס, על כן גם לאחר שנברא העולם לאמיתו של דבר הוא אינו מציאות אמיתית כלל וכלל, ובכל רגע הוא שואף מצד עצמו לחזור לאין ואפס שממנו הוא נוצר, ורק הקב"ה הוא זה שמחיה ומהווה אותו שוב ושוב בכל רגע ממש ומונע ממנו להתבטל מהעולם.

מעתה, מיהו ה'מדומיין' הזה שיעזר להעלות על דעתו, וכל שכן על דל שפתיו, כי בכחו ועוצם ידו הצליח במה שהצליח והשיג מה שהשיג, הלא אפילו לחיות רגע אחד בכחות עצמו ללא השפעת הבורא הוא לא מסוגל, היתכן שיהיה מסוגל להשיג בכחות עצמו חכמה ועושר וכבוד וכדומה?! מי שמסוגל לחשוב כך, לשוטה והדיוט מאין כמוהו יחשב...

על כן מזהירה אותנו הפרשה ואומרת:
"הִשָּׁמֶר לָךְ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ"
לְבַלְתִּי שָׁמֵר מִצְוֹתַי וּמִשְׁפָּטַי וּחְקֹתַי אֲשֶׁר אֶנְכִּי מֵצִוְךָ הַיּוֹם. פֶּן תֹּאכַל וְשִׁבְעַת וּבָתִּים טִבִּים תִּבְנֶה וְיִשְׁבָּת. וּבִקְרָךְ וְצִאֲנֶךָ יִרְבֶּיךָ וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה לָּךְ וְכָל אֲשֶׁר לָּךְ יִרְבֶּה. וְרָם לְבָבְךָ וְשָׁכַחְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ... וְאַמְרָתָּ בְּלִבְּךָ כִּחִי וְעָצָם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה"
 (דברים ח, יא-יז), **אלא "וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנָּתַן לָּךְ כָּח לַעֲשׂוֹת חֵיל"** (שם פסוק יח).

קיימת שום מציאות ביקום מלבד מציאות הבורא, משום שכל הנבראים כולם ללא יוצא דופן בטלים ממש לפני הקב"ה ואינם תופסים מקום כלל, שהרי אם רק ירצה הבורא, בשבריר שניה יוכל לבטל את כולם כליל והיו כלא היו ממש כמו קודם שנבראו, על כן לא שייך לכנות שום נברא בשם 'מציאות' מלבד את הקב"ה.

ולתוספת ביאור: לפי דברי מורינו הבעל שם טוב הקדוש, אסור לטעות חלילה ולחשוב שלאחר שהקב"ה ברא את העולם הרי הוא (העולם) עומד וניצב לו כך לבדו. עלינו לדעת שמאז שנברא העולם הקב"ה מחיה ומהווה בכל רגע ורגע ממש כל פרט ופרט, וכל נברא ונברא הנמצא בעולם - דומם, צומח, חי ומדבר - בורא אותו מחדש. ואם חלילה יחדל הקב"ה, ולו לרגע אחד בלבד, להחיות ולהוות נברא כל שהוא, מיד הוא יחזור להיות אין ואפס כפי שהוא היה מתחילה, ותתבטל מציאותו מן העולם.

ומבאר בספר התניא (שער היחוד והאמונה - פרק ב) שאין הדבר דומה כלל לאומן שיוצר כלי מסויים, אשר לאחר שיצר את הכלי הרי הכלי מתקיים מעצמו ואין הוא צריך לאומן שיחיה אותו כדי שיתקיים, וההבדל הוא:

אומן שיוצר כלי אינו בורא אותו מאין ליש, שהרי עצם החומר שממנו נוצר הכלי (כגון זכוכית, מתכת, עץ, וכל כיו"ב), כבר היה קיים קודם לכן, והאומן

והנה, הזמן הטוב ביותר שבו אפשר לקיים את מצות הזכירה היא בברכת המזון, וזאת על ידי שיתבונן במילים שהוא מוציא מפיו: 'האל הזן אותנו ואת העולם כלו בטובו, בחן בחדד בריוח וברחמים רבים. נותן לחם לכל בשר. כי לעולם חסדו'...

'נודה לך ה' אלקינו... ועל חיים ומזון שאתה זן ומפרנס אותנו'...

הקב"ה הוא הזן, הקב"ה הוא הנותן, הקב"ה הוא המחיה והמפרנס, וממילא אין

שום סיבה בעולם לעבור על רצונו יתברך כדי למצוא חן (בעיני האדם העומד ממולי).

ונכתוב עוד כמה מילים על ברכת המזון...

ועל זה נאמר: "אַתָּה הָרַאתָ לְדַעַת פִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבְּדוֹ" (שם ד, לה), והיינו שאין שום כח אחר בעולם מלבד הכח של ה', והוא נותן אותו למי שהוא רוצה - לזה נותן להיות חכם, לזה נותן להיות גבור ולזה נותן להיות עשיר וכו' - אבל הכל שלו. לכן אסור לאדם להתגאות בכך שהוא חכם, גבור או עשיר וכיו"ב, כמו שנאמר: "כֹּה אָמַר ה' אֵל יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחִכְמָתוֹ, וְאֵל יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בְּגִבּוֹרָתוֹ, אֵל יִתְהַלֵּל עֲשִׂיר בְּעֲשָׁרוֹ" (ירמיה ט, כב), משום שהכל שייך לה' יתברך.

ונמצא שעל ידי שיזכור האדם שה' הוא הנותן לו את הכח לעשות חיל, תסור ממנו כל החנופה...

מעלת ברכת המזון

ובברכת המזון בפרט. ומה טוב ומה נעים שיברכו כולם יחד בקול רם ובנעימה רבה, ובפרט עם הילדים היקרים, צעירי הצאן, שאתם צריך להקפיד ביותר - לברך עמהם מילה במילה כראוי, ואשריהם ישראל.

סגולה נוספת יש בברכת המזון בכוונה, לשמור את האדם מכל נזק, כמובא בדברי הפוסקים (ראה ב"ח, סימן קפה - בשם התשב"ץ קטן) שבכל ברכת המזון, לא נזכרת אות פ' סופית, **'לפי שכל מי שמברך ברכת**

בסידורנו 'קול רינה וישועה' (הקדמה לברכת המזון) שבהוצאתנו ('המאיר לארץ'), כתבנו כך:

ברכת המזון היא מן התורה וחומרתה גדולה מאוד, ולכן יש להיזהר בה מאוד.¹⁸ וצריך לדעת שפרנסת האדם תלויה בברכת המזון. ומי שיקפיד לברך אותה בכוונה מובטח לו שלעולם לא תחסר פרנסתו! (כך כתב בספר החינוך - מצוה תל).

ואשר על כן, אשרי האיש אשר נזהר להחזיר בביתו יראה גדולה מה' יתברך בכלל,

מעין החכמה

תפילת נעילה של יום הכיפורים. ואם בתפילת נעילה מתאמצים לכוין בכל הכח, כמה יש להתאמץ כדי לכוין בברכת המזון.

18. אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א, היה רגיל לומר, שברכת המזון אחת שקולה כמו אלף פעמים

הקליפות, ונזדכך חומרו, ומכח קדושה זו עמד בנסיון הגדול שבא לו לאחר מכן.

נוסף על כך: בברכה הראשונה של ברכת המזון - ברכת הזן - מוזכר פסוק הפרנסה: "פֹתַח אֶת יָדָהּ, וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן" (תהלים קמה, טז), אשר נרמזים בו שלשה שמות קדושים אשר על ידיהם הקב"ה מוריד את שפע הפרנסה לעולם. והיינו כי בראשי התיבות של 'פֹתַח אֶת יָדָהּ' - נרמז השם הקדוש פא"י, וכן הוא הגימטריא של השם הקדוש סא"ל, ובסופי התיבות של 'פֹתַח אֶת יָדָהּ' - נרמז השם הקדוש חת"ך, וכן הוא הגימטריא של תיבת 'וּמִשְׁבִּיעַ' שבפסוק. על כן ראוי ונכון לכון היטב בשמות קדושים אלו בשעה שאומרים פסוק זה בברכת המזון וכן בתפילה, ובזכות זה יזכה האדם שתמיד תהיה פרנסתו מצויה לו בריוח ובכבוד.

כדי שאדם יזכה להפיק מברכת המזון את מלוא השפע הגנוז בה, עליו לברך אותה בכוונה גדולה ובמלוא הריכוז, ולא להתעסק בשום עיסוק חיצוני בזמן שהוא מברך. אדם שמפנה את השולחן וכיוצא בזה בשעת ברכת המזון, מזלזל בברכה הקדושה...

והפתרון הטוב ביותר לכל ההפרעות החיצוניות למיניהן בשעת ברכת המזון הוא - לברך את ברכת המזון מתוך הסידור או מתוך הברכות, כמו שכתב בספר פלא יועץ (ערך ספר): ומה טוב ומה נעים שיאמר כל התפילות וכל הברכות מתוך הספר, שזה מועיל לכון במה שאומרים.

המזון בכוונה, אין שולט בו לא אף ולא שצף ולא קצף (שיש בהן אות פ' סופית).

ולמעלה מכל זאת:

כשאדם מברך ברכת המזון בכוונה גדולה, הדבר משפיע שפע רוחני עצום על נפשו, וזאת על פי דברי המהר"ח"ו (שער רוח הקודש - דף ח"ב ע"ב) שכתב: גם אמר לי מורי (האר"י) ז"ל, כי עיקר השגת האדם אל רוח הקודש תלויה על ידי כוונת האדם וזהירותו בכל ברכות הנהנין, לפי שעל ידם מתבטל כח אותם הקליפות הנאחזים במאכלים החומריים ומתדבקים באדם האוכל אותם, ועל ידי הברכות שעליהם הנאמרות בכוונה הוא מסיר מהם הקליפות ההם ומזכך החומר שלו, ונעשה זך ומוכן לקבל קדושה.

ואם כך נאמר על ברכות הנהנין שכל חיובן אינו אלא מדרבנו, כל שכן שנכונים הדברים גם לגבי ברכת המזון שחיובה מדאורייתא.

ועל פי זה יובן מה שנאמר לגבי בועז: "וַיֹּאכֶל בַּעַז וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּיטֵב לָבוֹ" (רות ג, ז), ומיד אחר כך מסופר שם על הנסיון הגדול שהיה לו עם רות בגורן, ואיך שעמד בו בגבורה גדולה ולא נכשל. ונסמכו הדברים זה לזה כדי ללמדנו שבגלל שבועז בירך אחר אכילתו ברכת המזון בכוונה גדולה - כפי שפירשו חז"ל (ילקוט שמעוני, רות - רמז תרד), שמה שנאמר: 'וַיֵּיטֵב לָבוֹ', היינו שבירך ברכת המזון בכוונה גדולה - ממילא הוסרו ממאכלו כל

נפלאים ושפע עצום, ולכן יש לדקדק לקרוא את כל המילים של הברכה ולא לדלג אפילו על מילה אחת...
וה' יתברך יזכנו לברך בכוונה, תמיד!

צריך לנעוץ את העינים בתוך האותיות הקדושות ולא להסירן משם עד תום הברכה. יש לדעת שבכל מילה ומילה בברכת המזון גנוזים אורות

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

בקול רם ובנעימה רבה, ובפרט עם הילדים היקרים, צעירי הצאן, שאתם צריך להקפיד ביותר - לברך עמהם מילה במילה כראוי, ואשריהם ישראל.

ה. סגולה נוספת יש בברכת המזון בכוונה, לשמור את האדם מכל נזק, ולהשפיע שפע רוחני עצום על נפשו, אך כדי שאדם יזכה להפיק מברכת המזון את מלוא השפע הגנוז בה, עליו לברך אותה בכוונה גדולה ובמלוא הריכוז, ולא להתעסק בשום עיסוק חיצוני בזמן שהוא מברך. אדם שמפנה את השולחן וכיוצא בזה בשעת ברכת המזון, מזלזל בברכה הקדושה...

ו. כאשר מתנגשים שני רצונות: רצון הבורא, ורצון בשר ודם. חייבים לקיים את רצון הבורא! במצב כזה אסור להתייחס כלל לרצון בשר ודם.

והאיסור הזה נקרא: 'איסור חנופה'!

והנה כידוע ישנם באדם חמישה ממדים, והם: שכל, רגש, מחשבה, דיבור, ומעשה. והנה

שרשו של איסור החנופה הוא בחלק הרגש.

רגש החנופה נובע מכל מיני סיבות שונות ומשונות, אך בוודאי בלי ספק שתי הסיבות העיקריות לחנופה, הן: הערצה וריצוי.

ועל ידי שיזכור האדם שה' הוא הנותן לו את הכח לעשות ק"ל, בוודאי הוא לא יתחשב בבני אדם המפריעים לו בעבודת ה', ונמצא שעל ידי ברכת המזון בכוונה תסור ממנו כל החנופה...

א. יהודי צריך לזכור תמיד בכל עת, שהקב"ה הוא זה שנותן לו כח לעשות ק"ל. וכל ההצלחות שלו, וכל המעלות שיש בו, הכל ניתן לו מה' יתברך.

ב. מכיון שהקב"ה הוא המהווה המחיה והמקיים, והוא הנותן לאדם חכמה עושר וכבוד, לכן אסור לאדם להתגאות במעלות שיש לו, משום שהכל שייך לה' יתברך.

ג. הזמן הטוב ביותר שבו אפשר לקיים את מצות הזכירה היא בברכת המזון, וזאת על ידי שיתבונן במילים שהוא מוציא מפיו: 'האל הזן אותנו ואת העולם כולו בטובו, בחן בחסד בריוח וברחמים רבים. נותן לחם לכל בשר. כי לעולם חסדו'...

'נודה לך ה' אלקינו... ועל חיים ומזון שאתה זן ומפרנס אותנו'...

הקב"ה הוא הזן, הקב"ה הוא הנותן, והוא המחיה והמפרנס...

ד. ברכת המזון היא מן התורה וחומרתה גדולה מאוד, ולכן יש להיזהר בה מאוד. וצריך לדעת שפרנסת האדם תלויה בברכת המזון. ומי שיקפיד לברך אותה בכוונה מובטח לו שלעולם לא תחסר פרנסתו! (כך כתב בספר החינוך - מצוה תל).

ואשר על כן, אשרי האיש אשר נזהר להחזיר בביתו ראה גדולה מה' יתברך בכלל, ובברכת המזון בפרט. ומה טוב ומה נעים שיברכו כולם יחד

שיחת חיווך בישיבת "שיבת ישראל" אשדוד
בראשות הרב יעקב אמסלם שליט"א

ברכה בברית קודש לשותפים בהפצת התורה

בשיעור השבועי לרדיו קול ברמה

חלאקה לילדי ישראל

מצידים העולם

ניחום אבלים

תפילה על השותפים באוהל הרבי מליובאוויטש

התקדמות הבניה בבית הרב יורם

התקנת מערכות מיזוג

התקנת מערכות אלקטרוניקה

סידור לתלמיד

כולל בתוכו כל תפילות החול, תפילות ראש חודש בשלימות, ברכת המזון, בתוספת קונטרס ברכות הנהנין עם תמונות מרהיבות עין ועוד תוספות רבות.
באותיות גדולות ומאירות עינים, בשלימות וללא דילוגים.

הכמות
מוגבלת

אפשרות להטבעת השם על הסידור

קו הזמנה למוסדות: 054-396-4949

054-618-8907 | 08-931-1785

שעורי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

LIVE

השיעורים מועברים גם בשידור חי בערוצי המדיה של בית המדרש 'המאיר לארץ'

ראשון - כל שבוע בשעה 20:30 ערבית ושיעור

בית כנסת היכל אליהו, רח' נחל מטע 6 | השיעור יועבר בדיו קול ברמה

בית שמש

שני - כל שבוע בשעה 18:30 מנחה ושיעור

בית הכנסת 'היכל נפתלי', רח' ברוריה 6

אשדוד

חמישי - כל שבוע בשעה 18:30 מנחה ושיעור

בית המדרש 'המאיר לארץ', רחוב הקציר 666

נתיבות

ברכה נדירה ומיוחדת!

בכל שבת 'עברכי' יבוצעו באופן אישי
ע"י הרב ישראל אברג'ל שליט"א
לאחר קריאת ספר התהלים
כל פפקידי קופות הצדקה באותו החודש

א תפסס!

לריקון הקופה שלכם
או להזפנת קופה בחינם עד הבית

או חייגו:

*2190

08-37-40-200

סרקו:

יש לכם מה לספר לנו על המסילות? כתבו למייל: 3740200@h-l.org.il

ערוצי מחלקת המדיה

www.hameir-laarets.org.il   המאיר לארץ
08-37-40-200 08-649-9859 קו המאיר לארץ

פרשת עקב

כ"ב אב ה'תשפ"ה

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
20:45	19:56	19:03	באר שבע
20:44	19:54	19:04	תל אביב
20:47	19:58	19:05	חיפה
20:32	19:59	18:52	אילת
20:47	19:57	19:07	ירושלים
		18:47	ירושלים 40 דק'

מסילות אל הרב

"ואכלת ושבעת וברכת" -
נטילת הידים לפני אכילת הפת,
וברכת המזון לאחר אכילת
הפת, הם שני צינורות עיקריים
שדרכם הקב"ה משפיע לאדם
את שפע הפרנסה.

(אמרי נועם דברים, עמוד צ')

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מזרחי טפחות, סניף 433 קריית גת, חשבון 96556
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'